

Lietuvos Respublikai – 90

1918 m. vasario 16 d. Vilniuje Lietuvos Taryba pasirašė Lietuvos nepriklausomybės aktą, kuriuo „skelbė atstatanti nepriklausomą, demokratiniais pamatais sutvarkytą Lietuvos valstybę su sostine Vilniuje ir tą valstybę atskirianti nuo visų valstybinių ryšių, kurie yra buvę su kitomis tautomis“.

Nuotraukoje: Lietuvos Taryba, pasirašiusi nepriklausomybės aktą. Iš kairės į dešinę sėdi: Jonas Vileišis, Jurgis Šaulys, Justinas Staugaitis, Stanislovas Narutavičius, Jonas Basanavičius, Antanas Smetona, Kazys Šaulys, Steponas Kairys, Jonas Smilgevičius; stovi: Kazys Bizauskas, Jonas Vailokaitis, Donatas Malinauskas, Vladas Mironas, Mykolas Biržiška, Alfonsas Petulis, Saliamonas Banaitis, Petras Klimas, Aleksandras Stulginskis, Jokūbas Šernas, Pranas Dovydaitis.

Savanorių pajėgos paminėjo 17-ąsias įkūrimo metines

Gr. Vilius DŽIAVEČKA

„Savanorio“ korespondentas

Sausio 17 dieną Krašto apsaugos savanorių pajėgos iškilmingai paminėjo 17-ąsias įkūrimo metines. Nepriklausomybės aikštėje, prie Lietuvos Respublikos Seimo rūmų įvyko iškilminga pajėgų vėliavų būrių rikiuotė. Renginyje dalyvavo Ministras pirmininkas Gediminas Kirkilas, Seimo pirmininkas Viktoras Muntianas, krašto apsaugos ministras Juozas Olekas, l. e. kariuomenės vado pareigas gen. mjr. Vitalijus Vaikšnoras, Lauko pajėgų vadas brg. gen. Vytautas Žukas, KASP vadas plk. Antanas Plieskis, Latvijos, Estijos, Švedijos ir Danijos savanorių pajėgų atstovai, Lietuvos kariuomenės vienetų vadai, garbės savanoriai, užsienio šalių gynybos atašė ir kiti svečiai.

1991–ųjų metų sausio 17 dieną, po Sovietų Sąjungos bandymo ginkluota jėga nuversti teisėtą Lietuvos vyriausybę, Aukščiausio-

ji Taryba priėmė įstatymą dėl Savanoriškosios krašto apsaugos tarnybos (SKAT) įkūrimo. Tarnybos įkūrimas įteisino savanorių veiklą ir į valstybės gynimą oficialiai įtraukė visuomenę, kuri teisėtai galėjo ginti savo beatsikuriančią valstybę. Juridiškai legalizuotos jau veikiančios savanorių formuotės, pradėjusios kurtis 1990 metais. SKAT buvo sudarytos priedoms paskirti vadovybę, formuoti dalinius.

Per septyniolika gyvavimo metų Savanorių pajėgos nuėjo ilgą kelią – nuo Parlamento gynėjų bei teritorinės gynybos užduočių iki modernios aktyviojo rezervo struktūros.

SKAT 1998 metais reorganizuota į Krašto apsaugos savanorių pajėgas, kurios tapo sudėtine kariuomenės dalimi. Lietuvai tapus NATO nare, pasikeitė KASP užduotys, nuo teritorinės gynybos pereita į kolektyvinę gynybą, modernaus rezervo struktūrą, organizuotą pagal funkcinę paskirtį, galinčią vykdyti naujas

užduotis ir dalyvauti tarptautinėse misijose.

2004 metais iš karių savanorių suformuoti vienetai pradėjo

dalyvauti tarptautinėse operacijose Balkanuose. Misiją tarptautinių Kosovo pajėgų sudėtyje jau atliko septyni KASP būriai,

šiuo metu užduotis vykdo aštuntasis būrys KFOR-17.

Nukelta į 2 psl.

Alytaus savanoriai prie Seimo rūmų.

Autoriaus nuotrauka

Apdovanojimai**Krašto apsaugos ministras**

apdovanojo Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių medaliu:

eil. Alfonsą Dzidolika, eil. Reginą Kamašauskienę, eil. Vinčą Liaubą, eil. Vytautą Pumpūtį, Vytautą Račkauską, eil. Aleksį Petrą Savicką, eil. Albiną Skrinską;

pareiškė padėką:

vrš. Josifui Narvošui.

Lietuvos kariuomenės vadas

apdovanojo padėkos raštais:

vrš. Arnoldą Levulį, srž. Juozą Bagdanavičių, gr. Robertą Kuliešų, gr. Dalių Grinevičių, psk. Robertą Kudricką, j. psk. Audrių Gudaitį, j. psk. Nijolę Žilevičienę, vrš. Mindaugą Drūteiką.

Lauko pajėgų vadas

apdovanojo padėkos raštais:

kpt. Audrių Žilį, psk. Žaną Bytautą, j. psk. Valdą Kondziulevičių, vrš. Arūną Gudelevičių, vyr. srž. Gintarą Vosylių, srž. Remigijų Gaidelį

KASP vadas

apdovanojo

medaliu „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“

(15-os metų):

srž. Juozą Genevičių;

medaliu „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“

(10-ties metų):

srž. Aleksandrą Asanavičių, gr. Rimą Abeciūną, ats. kpt. Juozą Latvį, j. srž. Vaidotą Cickevičių, j. srž. Arūną Margevičių;

medaliu „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“

(5-erių metų):

gr. Egidijų Sudintą, gr. Donatą Žirli, eil. Aliną Kulvietę, eil. Liudviką Vasiliauską;

medaliu „Už pasižymėjimą“:

kpt. Dianą Vingienę;

pajėgų medaliu „Už pavyzdinę tarnybą“:

psk. Egidijų Daugintį, vrš. Rimą Kazlauską, vrš. Stasiuką Paukštaitį;

padėkos raštu:

gr. Nerijų Andriukonį, gr. Andrių Barysą, gr. Povilą Dubicką, gr. Jurgitą Keblikaitę, vyr. ltn. Arvydą Šapalą, ltn. Paulių Barkauską, vrš. Radioną Siniavskį, eil. Rimvydą Adomavičių, eil. Justiną Balčių, eil. Marių Čižauską, eil. Arūną Gardžiulį, eil. Gintarą Goberį, eil. Liną Gylį, eil. Mindaugą Kavaliauską, eil. Mindaugą Pupininką, eil. Vaidą Skliutą, eil. Robertą Šulskį, eil. Deividą Talaišį, eil. Rimą Varsevičių, eil. Ramūną Vaišnora, eil. Rimvydą Želnią, Violetą Butenienę, Gražiną Lukauskienę.

Laipsniai

Lietuvos kariuomenės vadas suteikė kapitono laipsnį:

vyr. ltn. Mindaugui Bernackui.

Paskyrimai

Kpt. Darius Arnašius paskirtas KASP štabo viršininko pavaduotoju ryšiams ir informacinėms sistemoms.

Kpt. Deimantas Jonaitis paskirtas Dariaus ir Girėno apygardos 2 rinktinės štabo S4 skyriaus viršininku.

Kpt. Rolandas Miliauskas paskirtas Dainavos apygardos 1 rinktinės štabo S6 skyriaus viršininku.

Kpt. Rimantas Mikėnas paskirtas Dariaus ir Girėno apygardos 2 rinktinės štabo ir aptarnavimo kuopos vadu.

Kpt. Valdas Pempė paskirtas Dariaus ir Girėno apygardos 2 rinktinės 208 logistikos kuopos vadu.

Atsisveikino su tarnyba

Į atsargą paleisti:

vrš. Mikas Barauskas, vrš. Stanislava Daukša, vrš. Irena Kamarauskienė, vyr. srž. Antanas Politika, srž. Algis Lėckus.

DĖMESIO! Vyksta atranka į profesionalią kariuomenę

Tautos, valstybės likimą daug lėmė ir lemia jos kovingumas, meilė gimtajai kalbai, žemei, kultūrai, praeičiai, savo laisvei ir nepriklausomybei, tikėjimas ateitimi ir, žinoma, žmonių pasirengimas ir ryžtas ginklu visa tai apginti – jos kariuomenė.

Lietuvos kariuomenė turi galias ir garbingas tradicijas. Skirtingomis epochomis įrodė, kad galime sėkmingai kautis su įvairiais priešais.

Nėra ir negali būti valstybės, kurioje nebūtų vyrų ir moterų, visada pasiryžusių apginti savo Tėvynę. Lietuvos gynėjas – doras ir garbingas, drąsus ir ištvėringas, motyvuotas, turintis specialų pasirengimą karys, pasiryžęs aukotis už savo Tėvynę.

Ir Tu gali tapti Tėvynės gynėju!

Profesionali kariuomenė suteiks galimybę:

– įgyti specialybę pagal Tavo gebėjimus ir pomėgius;

– gauti gerą išsilavinimą, atitinkantį karinį laipsnį;

– tobulinti užsienio kalbų įgūdžius;

– gauti atlyginimą už tarnybą ir socialines garantijas;

– įgyti patirties kariniuose mokymuose Lietuvoje ir užsienio valstybėse, kuriuose galėsi susipažinti ir įvaldyti naują ginkluotę ir techniką;

– dalyvauti misijose Afganistane, Irake, Kosove ir kitose pasaulio vietose, kuriose galėsi išbandyti save.

Į profesinę karo tarnybą, remiantis savanoriškumo ir atrankos principais, priimami Lietuvos Respublikos piliečiai nuo 18 metų, turintys pagrindinį, vidurinį arba aukštąjį išsilavinimą.

Daugiau informacijos – Karo prievolės administravimo tarnyboje prie KAM.

Savanorių pajėgos paminėjo 17-ąsias įkūrimo metines

Atkelta iš 1 psl.

2005–aisiais Kosovo Mitrovicoje taikos rėmimo misiją atliko pirmoji iš karių savanorių suformuota žvalgų kuopa BALTSQN–11.

Praėjusių metų viduryje Afganistane, Goro provincijoje, baigė misiją ketvirtoji Lietuvos karių pamaina PAG–4, vadovaujama plk. Almanto Leikos, suformuota Savanorių pajėgų karių pagrindu. PAG–4 – buvo pirmasis tokio dydžio KASP vienetas vykęs aukštesnio intensyvumo misiją Afganistane.

Nuo 2003 metų apie 450 Savanorių pajėgų karių dalyvavo tarptautinėse operacijose Kosove, Afganistane, Irake.

Dabar pajėgose tarnauja apie 5000 karių savanorių ir apie 1000 profesinės karo tarnybos karių. 2004–2008 metais sukurti ir suformuoti specializuoti padaliniai: civilių ir karių bendradarbiavimo kuopa, perkėlų būrys (kartu su Juozo Vitkaus–Kazimieraičio inžinerijos batalionu), KASP rezervinė kuopa Specialiųjų operacijų junginio užduotims vykdyti (kartu su Vytauto Didžiojo jėgerių batalionu), dvi artilerijos baterijos (prie Romualdo Giedraičio artilerijos bataliono), karo policijos kuopa bei Karo medicinos rezervinio vienetas (KMRV).

Pagrindinis šių dienų Savanorių pajėgų uždavinys – rengti pajėgumus, skirtus tarptautinėms ir NATO vadovaujamos operaci-

joms bei reguliariųjų vienetų papildymui, išlaikyti reikiamą padaliniių pasirengimo lygį, kurie yra numatyti taikos meto ir priimančios šalies paramos užduočių vykdymui.

Savanorių pajėgos dabar vykdo naujas užduotis – papildoma reguliariosios kariuomenės vienetus, siunčiamus dalyvauti tarptautinėse operacijose; yra pasirengusios sustiprinti reguliariosios vienetus, šioms perėjus į aukštesnės parengties lygį;

KASP į tarptautines operacijas rengia ir siunčia iki kuopos dydžio pėstininkų vienetus, taip pat įvairių sričių specialistus; nustatyta tvarka teikia paramą valstybės ir savivaldybių institucijoms; palaiko ryšį tarp kariuomenės ir visuomenės. Grėsmės atveju, Savanorių pajėgos prisidėtų užtikrinant priimančiosios šalies paramą NATO sąjungininkių pajėgoms, vykdytų kitas valstybės saugumo užtikrinimo ir gynybos užduotis.

Taikos metu Savanorių pajėgų funkcijos yra šios: karių savanorių rengimas, Savanorių pajėgų vienetų parengimas gynybai savo teritorijoje ir bendriems gynybos uždaviniams vykdyti, gynybos infrastruktūros ir strateginių objektų apsauga, pagalba civilinei administracijai stichinių nelaimių ir katastrofų (gaisrų, nekarinio pobūdžio grėsmių) atvejais ir kt.

Dabartinis Savanorių pajėgų tikslas – ugdyti naują savanorių kartą, kurti modernias, gerai ap-

Ats. vyr. ltn. Petras Liašukas ir gr. Stasys Daukas apdovanojami medaliais „Už pavyzdinę kario savanorio tarnybą“ (15-os metų).

ginkluotas, mobilias, greitai perdislokuojamas pajėgas, galinčias vykdyti įvairias užduotis Lietuvoje ir dalyvauti tarptautinėse operacijose.

– Savanoriai visada buvo Lietuvos kariuomenės avangarde, gynė Aukščiausiąją Tarybą ir Televizijos bokštą Sausio įvykių metu, – šventiniame minėjime Vilniaus karininkų ramovėje kalbėjo Gynybos štabo viršininkas gen. mjr. Vitalijus Vaikšnoras, – dabar savanoriai irgi neatsilieka, dalyvauja tarptautinėse operacijose Kosove, Afganistane.

Lauko pajėgų vadas brg. gen. Vytautas Žukas minėjo tarnybą pradėjęs kartu su pirmaisiais sa-

vanoriais – 1990 metais. Nuo pat pradžių generolas matė Savanorių pajėgų raidą, vadovaudamas „Geležinio Vilko“ brigadai dalyvavo bendruose kariuomenės mokymuose „Pavasario vėjai“, o praėjus dešimčiai metų karius savanorius jau lankė Afganistane.

Savanorius nuoširdžiai nustebino JAV gynybos atašė plk. ltn. Džozefo Kingo sveikinimas Savanorių dienos proga, pasakytas lietuviškai.

Renginio svečiams ir karius savanoriams po šventinio minėjimo buvo sudaryta galimybė aplankyti Seimą, kur lygiai prieš 17 metų ir įkurta Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba.

Savanorių diena Panevėžyje

Greta MATULEVIČIŪTĖ

Vyčio rinktinė

Sausio 19 dieną, prie Panevėžio miesto savivaldybės, vyko 17-ųjų KASP įkūrimo metinių minėjimas, kuriame dalyvavo apskrities viršininkė Gema Umbrasienė, Panevėžio miesto meras Vitas Matuzas, Panevėžio ir Šiaulių apskričių karinių dalinių vadai bei jų atstovai, daug svečių.

Pagerbti kariai, žuvę už Lietuvos laivę.

Rinktinės savanoriai demonstravo parodomąją kovinę programą, taip pat panevėžiečiai galėjo susipažinti su kovos technika, apžiūrėti visų rinktinės kuopų standus, paragauti kareiviškos košės.

Oficialus minėjimas vyko Panevėžio miesto savivaldybės salėje. Vyčio rinktinės vadas plk. ltn. Ričardas Leikus pasveikino visus su švente, grupei karių bei darbuotojų įteikė apdovanojimus. Panevėžio miesto meras Vitas Matuzas pasižymėjusius savanorius apdovanojo padėkos raštais, o rinktinės vado plk. ltn. R. Leikui įteikė III laipsnio medalį „Už nuopelnus Panevėžio sportui“.

Šventinį minėjimą užbaigė Panevėžio vaikų muzikos mokyklos koncertas.

Mes pasmerkti sėkmei

Apie praėjusių metų pajėgų kovinio rengimo rezultatus bei darbus, kuriuos reikės nuveikti šiais, 2008-aisiais metais, mintimis dalijasi KASP štabo viršininkas plk. lt. Vilmas ŠATAS.

Gr. Viliaus Džiavečkos nuotrauka

– Gal, tamsta pulkininke, pradėkime nuo to, kad į Savanorių pajėgas Jūs atėjote prieš gerus metus iš reguliariųjų dalinių, todėl būtų labai įdomu išgirsti Jūsų, ne tik kaip štabo viršininko, bet ir kaip karininko, anksčiau nedaug ką bendro turėjusio su savanorių tarnyba, nuomonę. Karininkas, išugdytas pajėgose ir visą laiką jame tarnaujantis, turi savo požiūrį ir susiformavusius kriterijus, o atėjus iš kitur (nors kariuomenė viena) – savo; tiesiog regos kampas gali būti kitoks, na ir patirtis, principai. Ar aš čia labai klystu?

– Manau, kad jau turite moralinę teisę sakyti savo nuomonę. Prabėgę metai man buvo susipažinimo su pajėgomis laikotarpis. Negalėčiau teigti, kad Savanorių pajėgos ypatingai skiriasi, tačiau vis dėlto tų skirtumų yra, čia sava specifika, o man juk visą laiką teko tarnauti tik reguliariojoje kariuomenėje, koviniuose daliniuose.

Pamačiau daug gražių dalykų – ne visiems žmonėms pinigai yra svarbiausias gyvenimo tikslas. Visuomenėje vyrauja materialinis suinteresuotumas, naudos siekimas: gero atlyginimo negausiu, metu ir einu, kur daugiau moka, o kariai savanoriai tarnauja iš entuziazmo. Tokių savanorių, kurie ateina dėl pinigų, tikrai nėra 50 procentų, o mažiau, daug mažiau.

– Na taip, nedaug, tačiau vis dėlto tokių, kuriems kario savanorio tarnyba tampa vos ne savotiška profesija, po vieną kitą yra kiekvienoje kuopoje. Kai kurie kuopų vadai dėl to net džiaugiasi, nes tokį karį jie bet kada gali pašaukti, o su dirbančiais ar besimokančiais daug visokių problemų.

– Reikėtų tuos žmones taip pat suprasti. Užsienio šalyse tarnyba garantuoja tam tikras lengvatas siekiant išsilavinimo, įgyjant profesiją,

įsidarbinant, o pas mus – nieko, tik priimant į Karo akademiją atsižvelgiama, tarnyba laikoma pliusu. Šie dalykai tvarkytini ir ateis toks laikas, kai jie bus sutvarkyti, patinka tai kam nors ar nepatinka.

O dėl kuopų vadų, tai suprantama: tokie kariai juos gelbsti, tačiau tai reiškia, kad vadas eina lengviausiu keliu, prastai planuoja savo darbą. Jeigu jau užsiminėme apie kuopų vadus, tai manau būtina akcentuoti: nuo jo, kuopos vado, Savanorių pajėgose priklauso labai daug. Jis privalo ne tik gerai organizuoti kovinį rengimą, bet ir mokėti bendrauti su žmonėmis, visuomene, sakyčiau, reikia savotiško lankstumo, mokėjimo sudominti, patraukti. Reguliariuosiuose daliniuose šiuo atžvilgiu viskas daug paprasčiau, o savanorių kuopos vadas turi būti ne tik geras kovinis karininkas, bet ir asmenybė, inteligentas.

– Grįžkime prie kovinio rengimo. Kokios pratybos praėjusiais metais buvo svarbiausios ir kokie rezultatai?

– Pratybos pajėgose vyksta ne nuolatos, o tendencingai, jeigu galima taip sakyti, tai yra kiek leidžia įstatymai ir mūsų finansai.

Pernai jokių didelių pratybų Lietuvoje nevyko. „Baltijos dvasia“, stambios pratybos, organizuojamos kas dveji metai ir štai kaip tik jos vyks šiemet Klaipėdos regione. Vakarų Lietuvą pasirinkome todėl, kad ten yra gera materialinė bazė, poligonai ne taip stipriai apkrauti, būtų tiesiog nuodėmė tuo nepasinaudoti. Pratybų planavimas jau vyksta.

Iš didesnių pernykščių pratybų galiu paminėti vykusias Latvijoje, ten dalyvavo savanorių būrys, KFOR būrys buvo išvykęs į Didžiąją Britaniją. Vyko dviejų KFOR būrių parengimas, vėliau jie išvyko į misijas.

Vertinamosios pratybos. Iš inercijos jos vadinamos kuopų pratybomis, tačiau tai ne kuopos, o būrio, skyriaus lygmuo. Bendras įvertinimas – gerai, rezultatas neprastas, bet aš manau, kad ir nelabai geras. Jį sąlygoja žmonių kaita, kuri vėlgi lemia karių pasirengimo įgūdžius.

– Bet sutikit, tamsta pulkininke, kad labai gerų rezultatų mes niekada nepasieksime, nes ta karių kaita vyks ir ateityje. Vienas savanoris ištarnavo 10–15 metų, kitas – 15 dienų...

– Manau, kad įvertinimas „gerai“ yra daugiau formalus, popierinis. Daug svarbiau, kaip pats karys savanoris save vertina ir kaip jis sugeba atlikti užduotis, kaip pasirengęs. Suprantama, yra objektyvūs ir subjektyvūs faktoriai, tačiau ne mažiau lemia ir žmogaus asmenybė, jo noras. Yra žmonių, kurie sugeba viską daryti iš pirmo karto ir viskas jiems sekasi, tačiau tai unikumai, tokių nedaug. Mes nesiekiamo, kad karys savanoris atitiktų visus profesionalo standartus, nes tai nerealu ir net nena-tūralu. Svarbu, kad mūsieškiai įsivaintų pačius pagrindus, principus, o toliau, kas norės ir gebės, pasieks ir profesionalų lygį.

Mes bandomė karių savanorių komplektavimą pagal pasirengimo lygį padaliniuose, na, kol kas tik vienoje Didžiosios Kovos rinktinės kuopoje. Žiūrėsime, kaip čia bus, kaip seksis, tačiau aš esu linkęs manyti, kad sumanymas vertas. Tik nereikia galvoti, kad pradėsime savanorių mėti iš vienos kuopos į kitą, ne, viskas turi būti daroma pačioje kuopoje.

Pasikeitė savanorių užduotys, pajėgos integruotos į kariuomenę, tai labai svarbu ne tik patiems savanoriams, bet ne mažiau svarbu ir reguliariesiems daliniams. Jau visi puikiai supranta: be rezervo neišsiversime. Dalyvaujame brigados kovinio rengimo pasitarimuose ir matome. Anksčiau kaip būdavo? Aš esu savanoris, o aš – „vilkas“, bet juk darbas tai bendras! Trūko glaudesnio bendravimo ir net supratimo, dabar tai keičiasi ir svarbiausia, keičiasi ir gerąją pusę. Visuomenei visai nesvarbu, kur karys tarnauja – Savanorių pajėgose, brigadoje, logistikoje, uniforma – ta pati. Visi tarnaujame vienoje kariuomenėje, esame Lietuvos kariai.

– Apie „Baltijos dvasią“ jau kalbėjome, o ką dar svarbaus turės nuveikti pajėgos šiais metais?

– Turėsime parengti aštuntąją Goro provincijos atkūrimo grupę. Anksčiau kariai į šią grupę būdavo atrenkami iš įvairių padalinių, o dabar grupę komplektuosime vienos – Žemaičių rinktinės – pagrindu. Galbūt stigs rinktinėje karių, atitinkančių kai kurioms pozicijoms keliamus reikalavimus, tada žiūrėsime, jeigu rinktinė pasakys, kad neturi tokių žmonių, teks imti iš kitur. Logistų, medikų, inžinierių,

kitų specialistų komplektavimu, suprantama, užsiims atitinkamos tarnybos, bet pagrindas – rinktinė.

Ir tai nereiškia, kad rinktinė „pakils“ ir visa išlėks į Afganistaną. Turės likti ir vadovaujantis personalas, ir užduotis, kurios numatytos rinktinėi, teks vykdyti.

Tačiau aš esu šitikinęs, jog mums pavyks. Dar daugiau. Mes pasmerkti sėkmei!

Dar vienas svarbus dalykas, kurį verta paminėti. Gegužės mėnesį pajėgų žvalgai išvyks į Jungtines Valstijas ir sugrįš įgiję instruktorių pažymėjimus. Jeigu sugebės įsivainuoti kursą, o manau, kad sugebės, mes turėsime kvalifikuotus specialistus, kurie jau patys galės kitus mokyti. Aišku, tobulintis reikės ir toliau, nes kursai proto neprideda, jie tik duoda žinių, įgūdžių. Iš šito kurso aš tikiuosi daug naudos pajėgoms, juolab kad mūsų žvalgai tikrai yra gero lygio.

Tai yra patys didžiausi darbai šiais metais, o šiaip mažesnių, smulkesnių – daugybė, visų net neišvardysi.

– Sausio pradžioje dalyvavote Nacionalinių rezervų pajėgų komiteto susitikime Lisabonoje. Ką ten gero išgirdote bei sužinojote?

– Šiam komitetui šiuo metu priklauso 22 valstybės, tarp jų ir Lietuva. Daugelyje NATO valstybių yra rezervų pajėgos, kurių komplektavimo principai identiški KASP komplektavimo principams, skiriasi tik metodai, tam tikri niuansai, vienoje šalyje daugiau remiamasi materialiniais dalykais, kitose – patriotizmu, pilietišku sąmoningumu. Šio komiteto sesijose keičiamasi patirtimi dėl rezervų komplektavimo, rengimo, panaudojimo. Juk yra tam tikri reikalavimai, apribojimai, galioja atitinkami teisės aktai. Komitetas rengia įvairius kursus, į kuriuos mes galime siųsti savo žmones. Tų kursų dar nėra labai daug, bet vis dėlto yra ir kas svarbu, jie trumpalaikiai, poros savaitių, vadinasi prieinami mūsų kariams savanoriams, kuriems lengviau suderinti savo darbus ir tobulinimąsi tuose kursuose. O kadangi jie rengiami keliolikos valstybių mastu, tai ir kainuoja nedaug. Aš jau nebe pirmą kartą dalyvauju šio komiteto posėdžiuose ir rekomendavau vadui, kad mums ir toliau reikia dalyvauti, nes tai naudinga.

– Vis girdime dvejones dėl profesionaliosios kariuomenės. Ar reguliarius daliniai nepristigs karių, o mūsų pajėgos – karių savanorių? Įdomu kaip ten Latvijoje, kuri pirmoji iš Baltijos valstybių perėjo prie profesionaliosios tarnybos?

– Sprendimus priima politikai, o mes tik vykdomė. Būta minčių kai kurias savanorių kuopas iš rajonų koncentruoti vienoje vietoje, tačiau pasidomėjus potencialu, tų rajonų galimybėmis, sumanymo atsisakyta, nes tas potencialas yra, reikia tik komplektavimą tobulinti. Dėl Latvijos, tai aš manau, kad broliai latviai labai nesidžiaugia, problemų jie turi, ir nemažų. Mūsų reikalas stebėti, pasimokyti ir išvengti galimų klaidų, tada viskas bus gerai.

Kalbėjosi ats. kpt. Vytautas VOVERIS

Kosove paskelbta nepriklausomybė

Mjr. Rimantas JASINEVIČIUS

KFOR-17

Kosove šiuo metu nuotaikos dvejopos. Didžioji dalis gyventojų – albanai – džiaugiasi Kosovo nepriklausomybės paskelbimu. Kita dalis – serbai – nerimauja dėl savo ateities ir nenori susitaikyti su Kosovo nepriklausomybe. Švenčiama kaip įprasta šiame krašte – girdėti ne tik fejerverkų, bet ir ginklų šūviai į dangų.

Ne išimtis ir mūsų POLUKRBAT (lenkų–ukrainiečių) bataliono atsakomybės rajonas. Kačanike pirmomis dienomis po nepriklausomybės paskelbimo buvo susirinkusi apie 1600 albanų minia, dar apie 600 albanų susirinko Djeneral Jankovič miestelyje. Albanai gana taikiai šventė nepriklausomybės paskelbimą. Tvarką palaikė Kosovo policijos tarnyba (KPS), apie incidentus nebuvo pranešta. KFOR pajėgos, kaip įprasta, užtikrino saugumą ir stabilumą Kosovo regione, buvo vykdomos įprastos užduotys, susten-syvinti veiksmai.

Mūsų būrio KFOR-17 kariai pagal bataliono planus vykdė užduotis – patuliavo atsakomybės rajone, vykdė stebėjimą, budėjo priešakinėje bazėje. Kariams pavojaus kilę nebuvo, vietiniai draugiškai nusiteikė KFOR karių atžvilgiu. Didesnių saugumo situacijos pakitimų atsakomybės rajone neužfiksuota. Būriui šiuo laikotarpiu tenka šiek tiek didesnis užduočių kiekis, tačiau tarnybos ir poilsio sąlygos užtikrinamos. Kariai yra profesionaliai pasiruošę ir per misijos vykdymo laikotarpį įgiję naujos patirties.

Neramiai laukiama Kosovo serbų protestų Strpcėje, kur gyvena serbai ir albanai. Tai nėra tiesioginis mūsų būrio veiksmų rajonas, šioje teritorijoje užduotis vykdo POLUKRBAT ukrainiečių kariai.

Profesinės karo tarnybos karius kviečiame dalyvauti atrankoje į Specialiųjų operacijų junginį (SOJ) „Aitvaras“. Registracija iki kovo 4 d. tel. 8 (5) 2729 20.

Mūsų kuopos Trakų savanoriai

Didžiosios Kovos rinktinės štabo viršininkas mjr. Eligijus Senulis, paklaustas apie 804-ąją kuopą, atsakė lakoniškai: „Gera kuopa, kovinga ir tvarkosi gerai“. Siūlome ir „Savanorio“ skaitytojams pasisvečiuoti šioje kuopoje, pas Trakų savanorius.

Ats. kpt. **Vytautas VOVERIS**

„Savanorio“ redaktorius

„Kuopoje radau aštuonis savanorius“

Romas Chodasevičius nuo praėjusių metų rugsėjo vadovauja Vilniaus apskrities Karaliaus Mindaugo šaulių rinktinei. Romo seneliai Pirmosios respublikos laikais taip pat

Romas Chodasevičius.

buvo šauliai, priklausė Trakų rinktinei, už tai sovietiniai okupantai juos, kaip „liaudies priešus“, išgabeno į Sibirą. Vadinasi, tarnyba Šaulių sąjungoje tarsi ir šeimyninė tradicija, tačiau kol Romas tapo rinktinės vadu, nuėjo ilgą ir vingiuotą kelią, prasidėjusį dar Atgimimo laikais Sąjūdyje, žaliaraiščiuose. Po Kovo 11-osios užsiregistravo savanoriu, kur ir visi vilniečiai registravosi, Sąjūdžio būstinėje Gedimino prospekto pradžioje, priešais Katedrą. Dalyvavo valstybinių objektų apsaugoje, o 1990-ųjų gegužę perėjo į kuriamą Aukščiausiosios Tarybos apsaugos skyrių. Sausio įvykių metu jis buvo ten, Aukščiausiosios Taryboje.

Kadangi Romas moka tas kalbas, kuriomis kalba Vilnijos gyventojai, jam pasiūlė darbą Valstybinėje komisijoje Rytų Lietuvos problemoms nagrinėti. Tuo metu, Maskvos kursom, šiaušė šerį lenkų šovinistai, pasiryžę viską padaryti, kad tik Lietuva netaptų nepriklausoma valstybe, todėl darbo komisija turėjo per akis. R.Chodasevičius, kartu su Artūru Merkiu, rūpinosi Vilniaus rajonu, kuriame žmones mulkino „lenkų patriotai“ – Tichonovičius, Brodavskis, Akanovičius ir panašūs vertelgos, mikliai suvokę, kad politikavimas yra labai pelningas verslas.

1991 m. vasaros pabaigoje Rimvydas Vaitiekūnas pradėjo formuoti savanorių kuopą Vilniaus rajone ir R.Chodasevičius tapo kuopininku, tačiau greitai jam pasiūlytos Trakų kuopos vado pareigos.

– Štai tamsta parašei praėjusiame „Savanorio“ numeryje, – sako Romas, – kad tarsi aš kaltas, jog Trakų savanoriai neprisiekė iki pučo ir todėl šiandien nelaikomi savanoriais kūrėjais. Tai netiesa, nes Tra-

kų kuopai aš pradėjau vadovauti tik 1991-ųjų lapkričio mėnesį, iki manęs buvo kitas vadas. Atvažiavęs į Trakus, jokios kuopos aš neradau, tik aštuonis savanorius – Albiną Jančiauską, Gintą Vilkelį... Ir jokių dokumentų, jokių bylų, tik keli lapeliai. Viską reikėjo pradėti iš pradžių. Tuo metu rusai jau žadėjo tarsi ir išsinešdinti iš Lietuvos, bet kas jais gali tikėti, todėl mūsų tikslas buvo turėti kuo daugiau savanorių, kurti naujas kuopas.

Naujajam vadui entuziazmo nestigo ir greitai Trakų rajone jau veikė šešios savanorių kuopos.

– Galėjo atsirasti ir septintoji, Semeliškėse, – sako, – žmonių nestigo ir kandidatą į vadus jau buvau suradęs. Neįkūrėme...

1992 m. pradžioje paskirtas Trakų bataliono vadu. Iš rusų perėmė karinius objektus Lentvaryje.

– Perimti tai perėmėme, tačiau apsaugoti nepavyko, reikėjo daugiau sargybu. Viename gale sargybinis stovi, kitame vagys darbuojasi, kurie elgėsi tiesiog įžūliai, savanoriai nespėdavo jų vaikyti.

Išėjęs į atsargą R.Chodasevičius dirbo inžinieriumi sostinėje, Vilniaus savanorių rinktinės štabe įrenginėjo ryšius mazgą. Kai praėjusiais metais jam pasiūlė vadovauti Vilniaus šauliams, daug nedvejodamas sutiko.

Dvynių keliai išsiskyrė

Kpt. Laimonas Mickevičius.

Vilniečiai broliai dvyniai Laimonas ir Irmantas Mickevičiai, baigę Karo akademiją, tarnavo II vidaus tarnybos pulke. Tarnyba klostėsi normaliai, tačiau broliai svajojo apie kariuomenę, kur jų manymu, ir tarnyba įdomesnė, ir galimybės įvairesnės, tad kai tik pasitaikė proga pereiti, daug nedvejodami taip ir padarė. Paskyrė juos į Savanorių pajėgų štabo kuopą būrių vadais, o vėliau keliai jau išsiskyrė: Laimonas atsidūrė Trakuose, o Irmantas – visai kitur.

– Pradžią nebuvo lengva, – sako kapitonas, – juk aš iki tol vadovavau tik šauktiniams, su savano-

riais nebuvau susidūręs, o su jais reikia šiek tiek kitaip bendrauti. Reguliariajame dalinyje kuopos vadas nesuka galvos dėl kompleksavimo, kiek jam paskiria kareivių, tiek ir turi, o pas mus kitaip, ir jeigu vadas nesirūpins, neiškos naujų savanorių, tai greitai iš kuopos gali likti tik pavadinimas.

Šiuo metu Trakų kuopoje tarnauja 67 savanoriai, du būriai, vadas suka galvą, kaip sukompaktuoti trečią. Kpt. L.Mickevičius:

– Dauguma mūsų savanorių yra trakiškiai arba iš aplinkinių apylinkių, tačiau štai turime kuopoje tris savanorius net iš Lazdijų, važinėja į užsiėmimus, nors atrodytų ir toloka. Vienu metu turėjome savanorį iš Klaipėdos, bet vėliau jis perėjo į Žemaičių rinktinę, vis dėlto kelionės per daug brangios. Trakų rajoną galima vadinti priemiestiniu, jaunimas baigia mokyklas ir išvyksta į Vilnių, kas mokyti, kas dirbti. Kuopoje taip pat tokių nemažai.

Nors savanorių, išstarnavusių 10 ir daugiau metų, vos keli, tačiau būtent jie yra kuopos branduolys. Būrių vadai: I – ats. lt. Martynas Damkus, II – ats. ltn. Valentina Sapsaj, abu turi universitetinį išsilavinimą ir yra baigę rezervo būrių vadų kursus Karo akademijoje. Kuopininko pareigas eina gr. Rolandas Kuliešius. Geru žodžiu kuopos vadas mini seržantus Romualdą Makoveckį, Andrejų Bajazną. Turi kuopa ir savo artistą – gr. Mindaugą Statauską, filme „Garbės kuopa“ atlikusį seržanto Norkaus vaidmenį.

Lankomumas siekia 70 procentų. Apskritai kuopa, džiaugiasi kpt. L.Mickevičius, stipriai atjaunėjusi ir atsinaujinusi, tačiau atsivėrus Europos Sąjungos sienoms, vis daugiau jaunimo emigruoja arba išvažiuoja užsirdbti. Tikimasi, kad dalis išvykusių uždarbiauti, dar gali ir sugrįžti. Išvažiuojantys sezoniniams darbams, grįžta, Trakų kuopoje tokių yra trys. Per pastaruosius 5 metus 12 kuopos savanorių tapo PKT kariai, tai neblogai.

– Todėl ir pratybas stengiamės planuoti rudeniop, kai pasibaigia sezoniniai darbai, – sako kuopos vadas. – Kadangi esu tarnavęs II vidaus tarnybos pulke, tai pavyksta susitarti ir mums leidžia naudotis VRM mokymo centru Rūdninkų girioje – ten erdvė ir veiksmų laisvė, o be to netoli.

Šiuo metu Trakų savanoriai prisiglaudę rajono savivaldybėje. Sausio mėnesį turėjo persikraustyti į kitas patalpas, tačiau jų remontas užsitęsė. Tėn kuopa gaus 180 kvadratinį metrų patalpas, kur bus ir atskiri kabinetai, ir bendra salė užsiėmimams, tačiau ir ten tik laikinai. Ateityje laukia dar vienas persikraustymas.

Trakų savanoriai bendrauja su Vytauto Didžiojo, Elektrėnų „Versmės“ gimnazijomis, Aukštadvario žemės ūkio mokykla, iš jų ir naujų savanorių susilaukia. Vei-

kia Trakuose ir šaulių kuopa, vienas kitas šauliukas papildo savanorių gretas.

Tarp karybos ir teisės

Ivona Jalynskaja, baigusi Rūdiškių vidurinę mokyklą, galvojo mokyti Karo akademijoje, tačiau jai, kaip ir ne vienam, svajoju-

Gr. Ivona Jalynskaja.

siam apie karininko profesiją, kelią užkirto Karo medicinos tarnyba. Kažkas ten jiems nepatiko ir viskas, sudie, akademija. Mergina jautėsi nusivylusi, bet visai vilčių neprarado.

– Įstojau į Mykolo Riomerio universitetą studijuoti teisės, – pasakoja. – Maniau, metus pasimokysiu, o tada mesiu ir bandysiu dar kartą stoti į Karo akademiją. Bet studijos universitete patiko, o čia dar sužinojau apie savanorių tarnybą, atėjau į Trakų kuopą ir nusprendžiau nesiblaškyti – jeigu jau pradėjau studijuoti universitete, tai reikia ir baigti.

Tačiau savo svajonės apie kariuomenę Ivona neužmiršo. Pareigingą, viskuo besidominčią savanorę vadas pastebėjo ir vis siūsdavo ją į įvairius kursus.

– Į kuriuos tik siuntė, visus ir baigiau, – sako grandinė, – dar liko tokie, kurie man jau neberekalingi, nes mokausi rezervu būrių vadų kursuose Karo akademijoje.

Greitai Ivona gaus atsargos leitenanto laipsnį, o studijos universitete taip pat klostosi sėkmingai, jau IV kursas. Kai kuopoje atsiras III būrys, jam vadovaus Ivona.

– Aš vis dėlto nepraradau vilties patekti į profesinę tarnybą. Gausiu karininko laipsnį, baigsiu universitetą ir bandysiu pakliūti į Karo policiją, kad galėčiau tarnauti pagal savo specialybę.

Bet tai – ateitis, o kol kas Ivona studijuoja, gyvena Vilniuje, studentų bendrabutyje, o laisva-

Srž. Albinas Jančiauskas (dešinėje) su sūnumi Juliumi.

Vrš. Eugenijaus Žygaičio nuotraukos

laikį skiria tarnybai Savanorių pajėgose.

– Tarnyba, – sako Ivona, – aš nė kiek nenusivyliau. Atmosfera kuopoje gera, sugyvename draugiškai, švenčių proga pasveikiname vienas kitą, jeigu ilgiau nesimatome, žinutes siuntinėjame, vasarą kartais ir prie kokio ežero, į gamtą patraukiame. Atėjusi į kuopą radau vieną merginą iš Rūdiškių, vėliau jau aš pati prikabinau du rūdiškėčius – Vitalijų Stasevičių ir Vytautą Bartoševičių tapti savanoriais.

Neseniai gr. L.Jalynskaja paskirta į seržanto pareigas.

Intendantas Radionas

Kuopos vadas kpt. L.Mickevičius gyvena Vilniuje, jo pavaduotojas vyr. ltn. Šarūnas Kisnierius – Žiežmariuose, o štai intendantas vrš. Radionas Siniavskis kasdien važinėja iš Prienu.

– Aišku, sunkoka, – sako viršila, – įgrista tas važinėjimas, o ir žmona bei dvi dukrelės – vienai

Vrš. Radionas Siniavskis.

šešeri metai, kitai – vos 3 mėnesiai – vyrą bei tėvą mato tik vakarais, bet ką darysi.

Radionas užaugo Marijampolėje, vaikų namuose, kas tėvai – nežino, niekada jų nematė. Į kariuomenę atėjo 1996 m., tarnavo Taikos palaikymo pajėgų mokymo centre Rukloje, du kartus buvo išvykęs į Bosniją, kartą – į Kosovą. Išformavus centrą, atsidūrė Mokokajame pulke būrininku, po to tarnavo Prienu savanorių bataliono štabe S3 specialistu. Kai Savanorių pajėgose batalionų nebėliko, Radionui pasiūlė vietą Trakų savanorių kuopoje.

– Toloka, tačiau gyvenimas vaikų namuose mane užgrūdino, iš-

mokė įveikti sunkumus ir nesi-skųsti, – sako viršila. – Intendantų pareigos nėra lengvos, reikia suk-tis. Ateina, tarkim, nauji savano-riai, vieną kitą aš galiu aprenkti, jeigu šį tą turiu sandėly. Juk sa-vanoriui nepaaiškinsi, kad tu, bi-čiuli, palauk, mes privalome iš-duoti, kas jam priklauso. Visi turi vilkėti naujo pavyzdžio uniformo-mis, tačiau jų kaip tik ir trūksta, beveik pusė kuopos karių dar ne-prenkti. Dėvi senas, o įvairiuose renginiuose privalo dalyvauti ap-sirengę naujomis. Tai mes taip da-rome: naujas uniformas pirmieji gauna aktyviausi, uoliausiai užsi-ėmimus lankantys, bet todėl jiems ir tenka visur dalyvauti. Tikiuosi, kad šiais metais bus aprenkta visa kuopa.

Naujose patalpose kuopa pa-galiau turės ir savo sandėlį, tada nebereikės dėl kiekvienos smul-kmenos belstis į Vilnių.

Kai vyksta kuopos pratybos vrš. R.Siniavskis paprastai vado-vauja priešo veiksmų imitavimo grupei. Jis tą puikiai sugeba dary-ti, nes patirties nestinga.

Jančiauskų dinastija

Kpt. L.Mickevičius juokauja, kad jos, tos dinastijos, dar nėra, bet greitai bus. Srž. Albinas Jančiauskas tarnauja nuo 1991 m. pavasa-rio, pernai atėjo į kuopą ir sūnus Julius, o greitai tėvo ir brolio pė-domis ketina pasekti ir Albina Jan-čiauskaitė. Na, tarkime, ne dinasti-ja, bet dvi kartos, vis tiek gražu.

Kadangi apie srž. A.Jančiauską jau rašėme praėjusiam „Savano-rio“ numeryje, tai šįkart to paties nekartosime, tik papasakosime, kaip Albinas tapo savanoriu.

– Ogi štai kaip, – sako. – Aš atgavau savo žemę – 26 hekta-rus ir prirėkė man kažkokių po-pierių savivaldybėje. Nuvažiavau į Trakus,ėjau į Žemės ūkio sky-rių, o pataikiau pas Povilą Žilins-ką, tuometinį KAD instruktoriaus. Jis ir klausia, gal savanoriu noriu tarnauti? Nelabai žinojau, ką jie veikia, bet sutikau. Tokie laikai buvo, kad tikras lietuvis negalėjo dvejoti ar, juo labiau, atsisakyti. Kaip atėjau į kuopą, taip ir tebe-tarnauju. Tiesa, kai kūrėsi kuopa Onuškyje, man siūlė vado parei-gas, tačiau aš ūkininkauju, todėl atsisakiau.

Iš ūkio, turint dvi dešimtis hek-tarų, nepraturtėsi. Gyventi ga-lima, tačiau reikia dar kažkuo verstis. Albinas vadovauja „Bart-žuvės“ bendrovės apsaugai.

– Savo ūkyje auginame avis, arklius, ožkas, turime karvę, sė-jame, bet tik savo reikmėms, – sako. – Aš nesuprantu tų, kurie verkšlena, skundžiasi, kad Lietu-voje neįmanoma pragyventi. Me-las! Gyventi galima, reikia tik ne-tingėti, dirbti, nelaukti, kol kas nors ką duos, o pačiam stengtis, galvoti. Jeigu norime, kad Lietu-voje būtų geriau, tai ne bėkime iš jos, o stenkimės tėvynėje geriau dirbti ir žmoniškiau, sąžiningiau gyventi.

Sūnus Julius, didžiausias tėvo pagalbininkas, apie savo tarnybą, kuri tik prasideda, sako taip:

– Aš tarnausiu tol, kol turėsiu medalių daugiau už tėvą.

Jeigu taip, tai teks ilgai tar-nauti.

Vilniuje NATO gynybos ministrų susitikimą saugojo trijų rinktinių savanoriai

Patrulinuoja Didžiosios Kovos rinktinės kariai gr. Marius Miloševskis ir eil. Vadimas Bogačiovas.

Gr. Vilius DŽIAVEČKA

„Savonorio“ korespondentas

Vasario 7–8 dienomis Vilniuje vyko neformalus dviejų dienų NATO šalių gynybos ministrų susitikimas, kuriam pirmininkavo NATO generalinis sekretorius Japas de Hopas Šeferis. Renginio šeimininkas Lietuvos krašto ap-saugos ministras Juozas Olekas.

Vilniuje posėdžiavo iš NATO gynybos ministrų sudaryta Šiau-rės Atlanto Taryba, konsultavo-si NATO ir Ukrainos komisija, NATO ir Rusijos Taryba, tarėsi NATO vadovaujamos tarptauti-nės operacijose Kosove ir Afga-nistane dalyvaujančios šalys.

Lietuvos sostinėje vykusio susi-tikimo metu buvo aptarta beveik visa NATO darbotvarkė – nuo strateginių iki praktinių klau-simų: NATO transformacija, plėtra, operacijos Afganistane ir Kosove, NATO bendradarbiavimas su ki-tais partneriais. Vyko diskusijos, kurių rezultatus balandžio mėne-sį vyksiančiame Bukarešto viršū-nių susitikime patvirtins NATO valstybių ir vyriausybės vadovai. Taip pat buvo diskutuojama glo-balaus saugumo klausimais, dalis jų ypač svarbūs Lietuvai – operaci-jos Afganistane raida, NATO plė-tras, santykiai su Rusija ir Ukraina, energetinis saugumas.

Neoficialus NATO gynybos mi-nistrų susitikimas vyko Lietuvos parodų ir konferencijų centre „Li-tekspo“, kuriame veikė ir tarptau-tinis žiniasklaidos centras. NATO gynybos ministrų susitikimas buvo svarbus visai Lietuvai renginys – dvi dienas mūsų šalies sostinė buvo ta-pusi tarptautinio dėmesio centru.

NATO ministrų susitikimo iš-laidos – 18 mln. litų. Didžioji da-lis renginio išlaidų – 14 mln. litų – teko Krašto apsaugos ministerijai. Organizuojant šį susitikimą daly-vavo apie 20–ies įvairių Lietuvos institucijų darbuotojai. Renginio

saugumą, kartu su kitais policijos, specialiųjų tarnybų pareigūnais, užtikrino ir 140 Savanorių pajėgų karių iš Didžiosios Kovos, Dariaus ir Girėno bei Dainavos rinktinių. Trys savanorių būriai, budėdami pamainomis, užtikrino strateginių objektų – Vilnius tiltų ir pačių „Li-tekspo“ rūmų išorinio perimetro – saugumą. NATO gynybos ministrų susitikime taip pat dirbo nemažai kitų KASP specialistų – tai eskorto ir logistikos karininkai, viešųjų ry-šių specialistai, vairuotojai.

Anksčiau Vilniuje yra vykę du aukšto lygio NATO ministrų susi-tikimai – neformalus užsienio rei-kaų ministrų susitikimas 2005 m. pavasarį ir tų pačių metų rudenį – neformalios gynybos ministrų NATO ir Ukrainos konsultacijos.

Strateginių objektų apsauga, pagalba civilinei administracijai – vienas iš KASP uždavinių. To-dėl, anot Didžiosios Kovos rinkti-nės vado pavaduotojo, laikinai einančio vado pareigas, mjr. Stasio Žegunio, tokios užduotys kariams savanoriams seniai ne naujiena, apie šį NATO susitikimą žino-ta iš anksto ir jam ruošiasi. Vasario 5-osios vakare visi pašaukti ka-riai jau buvo atvykę į rinktinę, kur išklaušė instruktažą, o kitos die-nos ankstyvą rytą pradėjo pirmą-jį budėjimą: „Nėra taip paprasta reikiama metu užtikrinti nemažo karių savanorių skaičiaus pašau-kimą į tarnybą. Savanoriai neofi-cialaus NATO gynybos ministrų susitikimo apsaugai pasitelkti ne tik iš Vilniaus apskrities, bet ir iš Alytaus, Kauno, po būrį karių at-siuntė Dainavos bei Dariaus ir Gi-rėno rinktinės. Didžiosios Kovos rinktinė, vadovavusi visai apsau-gai, gavo užduotį užtikrinti kelių strategiškai svarbių Vilniaus tiltų, o taip pat išorinę „Litekspo“ rūmų perimetro apsaugą.“

Pasak mjr. S.Žegunio, šiemet kaip niekad gerai buvo užtikrin-tos karių buities sąlygos. Didžio-sios Kovos rinktinės šiuo metu

turimos kareivinės Kapsų gatvė-je puikiai tiko objektuose budė-jusių karių apgyvendinimui. Sa-vanoriai kartą per parą gaudavo šilto maisto, atvežamo iš Gedimi-no štabo bataliono valgyklos, o du kartus tenkindavosi sausais davi-niais. Kariai paskirtuose postuose keisdavosi kas keturias valandas, o rinktinės štabe nuolatos budėjo karininkas, viską kontroliuojantis ir palaikantis ryšį su Lauko pajė-

Mjr. Stasys Žegunis.

gų štabo operacijų valdymo cen-tru, užtikrinantis, kad viskas vyk-tų sklandžiai.

– Nėra nė mažiausios abejo-nės, – sako, mjr. S. Žegunis, – kad karių budėjimas svarbiose vieto-se yra tinkama prevencija bet ko-kiems piktavalių ketinimams. Sa-vanoriams panašios užduotys nebe naujiena, objektų apsaugoje buvo žmonių, kurie panašius renginius saugojo ne kartą, jiems patirtis pridėjo pasitikėjimo savo jėgomis.

Didžiosios Kovos rinktinės grandinis Marius Miloševskis iš 811 Švenčionių kuopos Žūstančių-jų gelbėjimo kryžiaus kavaliereus, prieš trejus metus su porininku iš-gelbėjo avariją patyrusius lenkty-nininkus. Pajėgose savanoris tar-nauja šeštus metus ir dalyvauja praktiškai visose pratybose. Prie Geležinio Vilko tilto šalia Pedago-

ginio universiteto Marius budėjo su eil. Vadimu Bogačiovu, tarnaujančiu trečius metus. Prieš porą metų sa-vanoriams jau yra tekę saugoti svarbų renginį. Anot karių, jokių rimtesnių incidentų prie tilto nepasitaikė, vis-gi pats Vilniaus centras, žmonės kul-tūringi. Buvo tik interesantų, pasi-teiravusių, ką čia saugo mūsų kariai. Pastebėjus kažką įtartino, apie pavojų savanoriai nedelsiant būtų pranešę radijo ryšiu. Kiekviename poste kariai turėjo lietuviškas radijo stotis „Elsis“.

Švenčionių kuopos savanoriams tarnyba patinka ir, pasak karių, sma-gu prisidėti prie tokio svarbaus ren-ginio saugumo.

Gr. Edvinas Pakutka ir eil. Darius Kaminskas iš Dariaus ir Girėno rink-tinės 202 kuopos budėjo prie Lazdy-nų tilto per Nerį. Abiem vyrams to-kia užduotis – pirmoji, iki tol objektų svarbiuose renginiuose nėra tekę saugoti. Edvinas praėjusią vasarą grįžo iš tarptautinės misijos Afganistane, kur PAG-4 tarnavo apsaugos būryje. Jau-nas vyras ketvirtus metus džiaugia-si tarnyba ir jau pradėjo galvoti, kaip čia išvažiuos į dar vieną misiją.

Eil. Alvydas Erneckas iš 101 kuopos ir gr. Mindaugas Šukys iš šta-bo aptarnavimo kuopos, abu kariai iš Dainavos rinktinės. Savanoriams teko užduotis saugoti pačių „Litekspo“ rūmų išorinį perimetrą.

Anot šių karių pamainos vyresnio-jo vrš. Nerijaus Jakubyno, Dainavos rinktinės štabo S-3 specialisto, ka-riai gerai pasirengę išorinei rūmų pe-rimetro apsaugai. Tam buvo rengta-si ir treniruotasi: „Įvykus bet kokiam incidentui, yra atitinkamos instrukci-jos, kariams išdalytos atmintinės kaip elgtis vienokiu ar kitokiu atveju. Ka-dangi patrulinuojame kartu su poli-cijos pareigūnais, tai, panaudodami jėgą ir specialiuosius veiksmus, pa-žeidę sulaukytume ir perduotume drauge budinčioms tarnyboms. Be to, kiekvienoje pamainoje yra bent po vieną karį, kuris ekstra atveju su civi-liais ar pareigūnais galėtų susikalbė-ti angliškai“.

Kartą paskutiniojo Sovietų Sąjungos gynybos ministro maršalo Jazovo žurnalistai paklausė:

– Kodėl jūs šaudėte į civilius žmones Vilniuje 1991 m. sausio mėnesį?

Nusėjęs maršalas suvaidino labai nustebusį ir net įsižeidusį:

– Ten šaudėme ne mes! Šaudė landsbergininkai...

Siebtinas dalykas, Jazovas susilaukė karštų šalininkų ir Lietuvoje. Bent vieno tai tikrai – rašytojo Vytauto Petkevičiaus! Liūdnai pagarsėjusioje knygoje „Durnių laivas“ jis ne nemirktelėjęs tvirtina, kad „...kelios dešimtys pasieniečių buvo perrengti ir įleisti į televizijos bokštą. Tai jie šaudė į minią iš viršaus žemyn. Kokia nesąmone po to tvirtinti, kad šturmuotojai, šaudę iš apačios į aukštai pasislėpusius gynėjus tuščiais šoviniais, galėjo bokšto papėdėje sužeisti susirinkusius žmones. Aš pats tai savo akimis mačiau, kaip nuo asfalto atšokusios kulkos rikošetavo pro mano kojas“.

Štai stovėjo Petkevičius ir viską matė, tik ar matė kas nors ten Petkevičių?

Dar Petkevičius ištyrė ir nustatė: televizijos bokšte buvo kelios dešimtys pasieniečių iš Lazdijų. Jie ir šaudė iš viršaus į žmones. Metams bėgant Petkevičiaus atmintis tik šviesėja ir tvirtėja. „Apie tai sužinojau štai kaip: įvykiams pasibaigus, tie 18 vyrų (tai jau ne kelios dešimtys, o tik aštuoniolika? – VV.) atėjo pas mane skųstis, kad jie išbraukti iš sausio 13-osios įvykių dalyvių sąrašo. Jie man papasakojo, kad vienas tuometinis KAM pareigūnas, grasindamas pistoletu, juos sustatė prie sienos ir pareiškė: jeigu nors žodžiu prasitarsią, jog buvo televizijos bokšte, – jiems galas!“ – porina Petkevičius savotiško laikraščio „Karštas komentaras“ puslapiuose.

Štai kaip! Džiūka norėtų visiems pasigirti, kaip jie taikliai iš bokšto šaudė, o neleidžia, tad kas belieka – tik Petkevičiui pasiskųsti. Kodėl mažai kam tada žinomam ir girdėtam Petkevičiui, o ne Vytautui Landsbergiui? Arba daug garsesniam rašytojui Sigitui Gedai, savo kraštiečiui iš Lazdijų rajono? „Įvykiams pasibaigus“ KAM dar neegzistavo, bet Petkevičius mano kitaip – jau egzistavo, tikrai, ir pareigūnai su pistoletais buvo, kurie nieko kitko ir neveikė, tik visus prie sienos statė, na kaip Petkevičiui gerai pažįstami sribai ar enkavėdistai.

Viename labai sename žydų dokumente parašyta taip: „Šis dokumentas teisingas, nes jį surašiusiojo tėvas – ješivos viršininko dukters sūnus“. Dokumentas rašytas XII amžiuje, kai lietuviai dar garbino žalčius, o ješiva – tai rabinų seminarija.

Teko girdėti, kad partizaninio karo metais Petkevičius vaikiojosi sribų gaujoje, vėliau padarė karjerą – tapo rajkomo sekretoriumi, tačiau, manykime, jis nėra rabino anūkas, o už lango jau ne XII amžius.

Sausio įvykių metu televizijos bokšte buvo ne kažkokie mistiniai Petkevičiaus dūžkai, o Rokiškio užkardos pasieniečiai. 29 vyrai. Jiems vadovavo Eugenijus Šepetyš, šiuo metu dirbantis Ignalinos atominėje elektrinėje skryžiaus viršininku. Štai jo prisiminimų pluoštelis.

Ats. kpt. Vytautas Voveris

Mes buvome televizijos bokšte

Ats. kpt. **Eugenijus ŠEPETYS**

Savanas kūrėjas

Į Lietuvos Respublikos krašto apsaugą rinkomės 1990 metais. Mes, Rokiškio užkardos pareigūnai, buvome visi jauni, manęs iškart net neskyrė viršininku, tik laikinai einančiu pareigas, nes Pasienio apsaugos tarnybos (PAT) viršininkas Virginijus Česnulevičius laukė „rimtesnio“ žmogaus. Buvau tada 24 metų, tik baigęs institutą, kuriame įgijau karinio parengimo vadovo diplomą, karinės patirties taip pat turėjau, teko pora metų tarnauti SA, Odesos karo apygardoje, specialiojoje desantininkų kuopoje. Štai toks jaunimas ir liko lemtingomis Lietuvai dienomis bei sudarė krašto apsaugos pagrindą.

Savo karių – pasieniečių apmokyti nebuvo laiko, teko iškart siųsti į postus. Atranką vykdė tuometiniai KAD instruktoriai (Rokiškyje – Rimantas Čypas), o žmonių reikėjo nemažai, vien tik Rokiškio užkardoje numatyti 125 etatai (4 postai – 3 kelių ir 1 geležinkelio). O iš kur tų žmonių paimti? Iš tiesų – tas žmogus geras, kuris blai-vyklon 2 kartus nebuvo pakliuvęs. Vėliau teko atleisti turbūt daugiau negu pusę. Vieni išėjo patys, pamatę, kad per sunku, kitus tiesiog pribloškė Sausio 13-oji, jie tikėjosi ramaus gyvenimo, o čia – tokie įvykiai.

Šiuo metu mažai kam žinoma, ką Rokiškio pasieniečiai tomis dienomis veikė, kokius objektus saugojo ir kokie žmonės ten buvo. Atsiminimų knygoje apie Sausio įvykius kalbama ką kas girdėjo, ką kuris papasakojo, bet tai

ne tie žmonės, tiesiogiai dalyvavę gynyboje.

1991 m. sausio 8 d., po „Jedinstvos“ antpuolio, gavome V.Česnulevičiaus įsakymą iš užkardų skubiai vykti į Vilnių, ginti Aukščiausiosios Tarybos. Surinkau 30 vyrų ir nedelsiant išvykome. Kadangi mes, rokiškėnai, į Vilnių atvykome vieni pirmųjų, tai V.Česnulevičiui susidaręs įspūdis, kad Rokiškis – visai netoli. Jau po visų įvykių, būdavo, atvažiuoju į savaitinius pasitarimus štabe, laukiu prie kabineto, o V.Česnulevičius vis sako: „Rokiškis?.. Na, tu palauksi, tau arčiau parvažiuoti...“ ir priima tik kokią 2 valandą nakties. Apie pirmąjį mūsų vadą aš štai ką galiu pasakyti: jis yra, bent tuo metu buvo, tikras darboholikas. Turbūt kabinate ir gyveno. Surenka pareigūnus iš rajonų, užkardų vadus, tai anksčiau vidurnakčio aš net neplanuodavau pas jį patekti. Ekstremalių situacijų metu tokie žmonės labai reikalingi, o vėliau – jie nevertinami. Taip ir mes vėliau tapome nereikalingi.

Uniformų dar neturėjome. Į Vilnių išvykome visi laisvesni nuo tarnybos, užkardoje pasiliko tik postų viršininkai ir budinčios pamainos. Aš laikiau savo pareigą būti kartu su savo kariais. „Jedinstvos“ šturmui nepasisekus ir padėčiai aprimus, 15 žmonių palikau Vilniuje, su kitais grįžau į Rokiškį.

Sausio 10 d. su 15 vyrų vėl atvykau į Vilnių. Manėme pakeisti čia buvusius, tačiau įtampa vis didėjo ir teko pasilikti visiems.

Naktį iš sausio 10-osios į 11-ąją V.Česnulevičius išrikiavo Rokiškio ir Zarasų užkardų pasienie-

čius prie Aukščiausiosios Tarybos. Pasakė, kad mes, rokiškėnai, vyksime į Spaudos rūmus ir televizijos bokštą, po 15 žmonių, esą dar geriau, kad neuniformuoti, mūsų užduotis pademonstruoti bent simbolišką pasipriešinimą. Zarasų užkarda (viršininkas Virgilijus Lumbė) uniformas jau turėjo ir jų karių buvo daugiau, bet paskyrė mus.

Antaną Gegelį paskyriau vyresniuoju Spaudos rūmuose, o pats išvykau į televizijos bokštą. Vidaus reikalų viceministras Vaclovas Zabarauškas į bokštą buvo pririnkęs „rokerių“, kurie mūsų net nenorėjo įšileisti. Vėliau jie kažkur dingo ir aš jų daugiau nemačiau.

Buvome neuniformuoti, neginkluoti ir nieko su savimi neatsivežėme, net lazdų neturėjome. Pradėjau planuoti gynybą, iš kurios pusės galima laukti šturmo. Vestibiulyje – vien stiklas. Sunešm kėdes ir užbarikadavome stiklines duris, įėjimą viršun užvertėme kažkokiu transformatoriumi, jį net aštuoniese vilkome, toks sunkus pasirodė esąs. Antrame aukšte paruošėm elektros variklį, stiklo vatos, betono luitus – tai barikados. Ryšį su Aukščiausiaja Taryba palaikėme telefonu. Racijos gal tik dvi buvo, pas Vidą Čepulį. Jis paskambindavo, sako, turiu informacijos, kad jau „važiuoja“, po kurio laiko atsaukia – nuvažiuo kitur.

Žmonės iš miesto ir bokšto darbuotojai mums buvo geri – nešė valgyti, kavos. Aš vis sukau galvą, kaip mes čia ginsimės, reikia nors kokią primityvią taktiką panaudoti, pasidaryti šokią tokią užkardą, kad vėliau nesakytų, jog niekas nesaugojo, nesipriešino. Po

Spaudos rūmų užgrobimo į bokštą dar atėjo KAD objektų apsaugos grupė (3-4 žmonės). Vienas iš jų, Jonas Girdenis, vėliau smarkiai reklamavosi, kad tai jis vadovavęs bokšto gynybai, mat Zigmo Vaišvilos megafoną turėjęs.

Dar vienas momentas, tik nežinau kiek čia teisybės. Vienas mano posto viršininkas atbėgo ir sako, kad apačioje yra ginklų – pilna „Žigulių“ bagažinė, iš Kauno atvažiavę siūlo. Aš liečiau pasakyti kauniečiams, kad važiuotų saugoti savo bokštą Kaune. Mums įsakyta parodyti, kad mes priešnamės, ginamės, bet įsakymo šaudyti – neturime. Jeigu būtume buvę ginkluoti, tai ir aukų būtų buvę nepalyginamai daugiau.

Sausio 11-ąją užimant Spaudos rūmus dalis mūsų būrio vyrų viršutiniame aukšte valgė. Tėn ir sužinojo, kad priešas jau rūmuose, nespėjo net jokio pasipriešinimo suorganizuoti. Išvyniojo priešgaisrines žarnas, paleido vandenį, o jis nebėga, viskas seniai surūdiję, na, gal dar kokią taburetę numetė, išbėgė į lauką sėdo į mašiną ir atvažiavo prie bokšto, apie 14 valandą. Tiesa, ne visi, vienas pasimetė.

Bokšte buvo 29 Rokiškio pasieniečiai ir dar atėjo, po AT kreipimosi į jaunimą, apie 10-15 studentų. Vienas studentas mokėjo angliškai, tai jam teko bendrauti su užsienio žurnalistais. Gaila, neišsaugojau studentų sąrašo, atidaviau AT, pasilikau tik savo žmonių sąrašą.

Į patį bokšto viršų trauktis neketinom, vieni turėjo nusileisti virvėmis pro langus, o mes, paskutiniai – transportiniu liuku.

Prieš pat užpuolimą paleidome vandenį į tunelį, jungiantį administracinį pastatą su bokštu. Tame pastate buvo grupelė žmonių, kurie turėjo prieštintis II aukšte.

Bet puolė patį bokštą. Šeštadienį prie bokšto žmonių jau buvo likę labai nedaug, bet po kreipimosi per radiją, nuo AT atvažiavo keli autobusai. Žmonės šoko, dainavo, nes lietuviai dvasiškai jautėsi stipresni už agresorius. Apie 1.50 val. pamatėme tankus. Buvau davęs įsakymą, praėjus valandai po puolimo pabaigos, susirinkti prie mokyklos.

Buvome pasiruošę ir dujų atakai – turėjome dujokaukes. Atvažiavus tankams, užėmėme pozicijas. Žmonės stovėjo aplinkui. Gynėjai pasiskirstė į grupes po 10 vyrų. Mano grupėje buvo 6 rokiškėnai ir 4 studentai.

Liftus buvome sugadinę. Vanduo tunelyje jau siekė juosmenį. Aš stovėjau ant laiptų, vedančių į viršų. Rusų tankai pasirodė ten, kur mažiausiai tikėjomės, jie užsiropštė kalnu.

Tankas T-74 (o gal T-76) privažiavo prie žmonių ir paleido pora dūminio užtaiso šūvių į duris ir visi stiklai išbyrėjo, durys taip pat.

Mes puolėme atsukinėti vandenį, bet dar to nepadarė, žiūrime, kad rusai jau viduje. Tai „Alfos“ smogikai. Mes dar pylėme ant jų vandenį ir ėmėme trauktis į viršų.

Rusai sekė įkandin, bandė pasiekti mus buožėmis, šaudė. Aš vis raminau vyrus, kad „šaudu tuščiais“, bet kai pradėjo tinkas ant galvų byrėti, supratome, kad ne tuščiais. Jie šaudė pavy-

mui, gal ypatingai nesistengdami pataikyti, nes vis virš galvų arba pro šalį.

Iš mūsų pasieniečių nežuvo niekas, bet laiptų aikštelėje kulka pakirto Igną Šimulionį.

Mes traukėmės į viršų, kur yra apvalus langelis, ten buvo paruošta virvė. Vienam vyrui besileidžiant virve, sužeidė koją, tai pamatę kiti pro tą langelį jau nelindo. Mes likome keturiese ir pagal numatytą planą nubėgome prie liuko. Ogi žiūrime – liukas uždarytas! Mes jį buvom palikę atvirą. Rankom jį pakelti neįmanoma – elektros variklis atidarė. Kas jį uždarė – mįslė. Aptarnaujantis personalas buvo įvairus – daug rusų, kurie apsimesdavo lietuviškai nesuprantą ir įžūliai kalbėdavo tik rusiškai. O gal kokio sistema suveikė? Kai vargais negalais atidarėme, pamatėme, kad žmonių apačioje tai nėra, tik šarvuotis stovi. Klausiu vyrų: kas mokate vairuoti šarvuotį arba šaudyti? Aš mokėjau ir viena, ir kita, bet vienas vienu metu negali ir vairuoti, ir šaudyti (apie šarvuotį pagalvojau todėl, kad mes nežinojome situacijos, gal ir AT jau užimta).

Ne, nė vienas nemoka, nesužadėję su tokia technika. Tokiu atveju aš leidausi pirmas – kas bus, tebūnie. Nusileidau, žiūriu, stovi kareivis, bet į mane nugara. Mostelėjau kitiems, kad leistųsi ir dumtų. Turėjom pasiruošę pirštines, bet vaikinais iš jaudulio apie jas užmiršome, nusileido kruvinomis rankomis (nuo plieninio trosu). Kaip tik tuo metu ir pribėgo tas kareivis – eilinis, nustumęs šauktinis, smulkutis, su desantininko skiriamaisiais ženklais. „Alfos“ smogikų jau nebuvo matyti, jie savo darbą padarė ir dingo, o mūsų nesivaikė. Taigi, tas kareivis bandė mane paguldyti, sucypė „gult, šausiu!“ ir priėjęs spyrė. Bet automatas buvo pakeltas. Aš nenorėjau atimti, pagalvojau, rankoje ginklą turėsiu – gali blogiau būti. Tą rusą sutvarkiau greitai – per kojas ir paguldžiau, o automatą išplėšiau iš rankų ir nusviedžiau į šoną. Tada jis ėmė rėkti: „Soldata ubivajut!“ (kareivį žudo), o aš pasileidau bėgti. Dar teko su pora sovietinių karininkų „pabendrauti“. Pradėjo šaudyti, bet į bėgantį žmogų ne taip lengva pataikyti.

Mes bokštą apleidome paskutiniai. Vienas mano vyrukas, neturėdamas kur dėtis, kai šaudė į lipančius per langelį, pasislėpė ventiliacijos angoje. Raudonieji draugovinėškai ištraukė, aptiko jo karinį bilietą – Afganistane tarnavęs! – tai tik apspardė ir išmetė lauk.

Toliau nubėgęs atsisukau: žmonių prie bokšto jau nebėra, langai išdaužyti. Tarėmės susitikti prie mokyklos, iš bokšto atrodė, kad tai mokykla, o iš tikrųjų – vaikų darželis. Aš laukiau prie darželio, vyrai susirinko prie mokyklos. Nesulaukę vado, vieni nuėjo savais keliais, bet apie 24 vyrai susirado mane ir grįžome į Aukščiausiają Tarybą. Bet į vidų įėjome tik aštuoniese, kitiems neužteko drąsos, palūžo, sakė, kad du kartus „išmušti“, trečiojo karto nenori.

Nukelta į 7 psl.

Vasario 16-oji Kosove

Srž. Juozas GENEVIČIUS
KFOR-17

Dar iki Vasario 16-osios, KFOR-17 būrio kariai suko galvą, kaip gražiau paminėti šią brangią visiems lietuviams dieną?

Vasario 16-osios ryto sulaukėme šaltesnio nei tikėjome, tačiau visų karių nuotaikos buvo puikios. Šventė prasidėjo lenkų-ukrainiečių bataliono rikiuote, kuriame ir tarnauja savanorių būrys iš Alytaus. Buvo įteikti NATO medaliai už tarnybą Balkanų rajone bei

daugybė kitokių skatinimų ir apdovanojimų. Sveikinimo žodžius tarė brigados vadas brg. gen. Džonas Davorenas, bataliono vadas plk. ltn. Zenonas Bžuška. Po rikiuotės visi svečiai bei būrio kariai pakviesti pabendrauti prie kavos puodelio. Lietuviai sumanė išvirti lietuviškų cepelinų ir pavaišinti kuopos karius bei bataliono vadovybę. Nors iki Kosovo nepriklausomybės paskelbimo buvo likusi vos viena para ir mūsų kariai turėjo daugybę užduočių, tačiau savo sumanymo neatsisakė.

Kaip teigia būrio vado pavaduotojas vrš. Juozas Jušinskas bei būrio mechanikas srž. Edgaras Ručinskas cepelinus teko virti pirmą kartą ir be būrio merginų gr. Jurgitos Keblikaitės ir gr. Linos Jasionytės patirties per 3 valandas išvirti 250 cepelinų vargu ar būtų pavykę.

Svečiams cepelinai patiko, o bataliono vadas plk. ltn. Z. Bžuška gyrė lietuvius, kad jie ne tik pavyzdinai tarnauja, bet ir neužmiršta savo tautos švenčių bei papročių.

O mes ir didžiuojamės, kad esame lietuviai.

KFOR-17 būrio kariai su kolegomis lenkais po apdovanojimų ceremonijos Vasario 16-ąją.

Nugalėjo Vyčio rinktinės I komanda

Kpt. Dalius EINORIS

Sausio 19 d. Šiauliuose įvyko salės futbolo turnyras, skirtas XVII KASP ikūrimo metinėms. Dalyvavo Oro gynybos bataliono, Kariuomenės arsenalo, dvi Vyčio rinktinės komandos bei svečiai – „Šiaulių energijos“ komanda. Šeiminkai, Vyčio rinktinės I

komanda rezultatu 5:1 nugalėjusi „Šiaulių energiją“, 6:2 rinktinės II komandą, 6:1 Oro gynybos batalioną bei po sunkios kovos 4:2 Kariuomenės arsenalą, tapo turnyro nugalėtoja. Jai įteikta Vyčio rinktinės vado taurė. Rezultatyviausias komandos žaidėjas – Ričardas Žukaitis, įmušęs 10 įvarčių. Nerijus Kukšas pelnė 5 įvarčius, Justi-

nas Vielius – 3, Marius Liaudanskis – 2, Nerijus Čepas – 1 įvartį.

Galutinė komandų rikiuotė: 1. Vyčio rinktinės I komanda, 2. Kariuomenės arsenalas, 3. „Šiaulių energija“, 4. Oro gynybos batalionas, 5. Vyčio rinktinės II komanda.

Nors turnyras rinktinėje surengtas pirmą kartą, visos organizacinės problemos rinktinės vadovybės bei Kariuomenės sporto klubo pastangomis išspręstos.

Mes buvome televizijos bokšte

Atkelta iš 6 psl.

Einant į rūmus mums bandė kelią užtvirti gynėjai, mat buvau purvinas, kruvinas, praskelta lūpa. Pasakiau: „Traukitės, nes bus blogiau“ ir prašiau nuvesti pas V.Česnulevičių. Jis buvo posėdžių salėje, raportavau apie įvykius prie bokšto. Apie 4.30 val. paskambinau žmonai į Rokiškį, pasakiau, kad gyvas.

Mes niekada nesigarsinome ir nesireklamavome, nes buvome pareigūnai ir darėme, ką laikėme savo pareiga. Turiu žmonių sąrašą, postų schemą, sąrašą, beje, esu įteikęs ir J.Gečiui bei V.Česnulevičiui. Man dabar skaudu sutikti tuos žmones, nes jie užmiršti ir net Savanorio kūrėjo medalį turi vos vienas kitas (neturiu ir aš). Na aišku,ėjome ne dėl medalių.

Šlykštu, kad mūsų akyse juodieji metraštininkai, tokie kaip V.Petkevičius, perrašinėja istoriją. Gal vieni tą jo knygą tik iš smalsumo pavarto, kiti dėl juoko, tačiau manau, kad yra ir tokių, kurie patiki, kad tikrai Petkevičiui „kulkos po kojomis šokinėjo“. Prieš šturmą aš esu apėjęs visas bokšto patalpas ir niekur jokių snaperių akyse nemačiau, nebent Petkevičius kur nors buvo gudriai pasislėpęs...

1991-aisiais, prieš pat rugpjūčio pučą, vėl buvome iškviesti į Vilnių. Kai žuvo A.Sakalauskas, gavome

įsakymą pasirengti atremti ataką, nes ginklus jau turėjome – senus karabinus. Apmokyti žmonių dar nebuvo spėję, ginklus duodavome tik tiems, kurie mokėjo su jais elgtis. O mokėjo praktiškai visi, nes visi buvo tarnavę SA. Pamenu, 1990-aisiais į užkardą atėjo vienas netarnavęs, tačiau greitai jį tėvai atsiėmė.

Po pučo pradėjau ruošti grupę žmonių, kurie sieną jau galėtų, prireikus, rimtai ginti. Vieni pirmųjų pradėjome taikyti fizinio pasirengimo reikalavimus, po to net Krašto apsaugos departamentui pateikiau pasiūlymus dėl fizinio parengimo normatyvų.

Savo darbą pradėjome nuo „sėdėjimo ant griovio“, kai visi pravažiuojantys ir debilais vadindavo, ir kitaip tyčiodavosi.

Pavyko suburti neblogą komandą. Visi vyrai jauni, patriotiškai nusiteikę entuziastai. Prieš pučą kaimynines Zarasų, Pasvalio užkardas puldinėjo omonininkai, tačiau Rokiškio nelietė. Tai todėl, kad buvome „apsiginklavę“, „užsiminavę“. Pavyko sudaryti įspūdį, jog esame gerai ginkluoti ir pasirengę kautis. Demonstratyviai susprogdindavome miške kai ką, vieną kitą užtaisą prie posto. Jie tai pamatė, įvertino. Gyventi tai norisi. Jie buvo drąšūs prieš beginklius, nepasirengusius ir, tegul neišsivedžia bendražygiai, išsigandusius.

Turėjau savo žmogų Latvijos pusėje. Jis, pamatęs karinę mašiną, iškart pranešdavo. Mes šokdavom į savo raudoną „Moskvičių“, su ginklais, kokius ten turėjome, pavažiuojam link Latvijos sienos ir pradėdam šaudyti į kokį kelio ženklą. Omonininkai už puskilometro sustodavo, pastovėdavo, apsisukdavo ir nuvažiuodavo. Jie juk norėjo įbauginti, o nuosavų galvų kišti neketino.

Vieną pasienietį, Gintautą Jurgutį, nusiunčiau į sprogdintojų kursų. Grįžęs, iš salietros ir dar kažko, padarė bombą. Išbandėm – veikia! Tada mes tokių bombikių pridarėm nemažai, parengėm suomiško tipo minas, išdėliojom apie postus, akmenimis apkrovėm, kad kliūtų, tai kliūtų. Visą darėm demonstratyviai, kad matytų, o vėliau – patyliukais išrinkom. Tačiau, įspūdis liko. Štai atvažiuoja muitininkai, mašinas paliko už kelių kilometrų, ateina, prašo išminuoti, jie nenorį į orą išlekti.

Išeinant rusų kariuomenei iš Lietuvos, atvažiuoja mašinų vora iš Zoknių. Gauname įsakymą pakelti užkardus – tegul važiuoja. Pakeiliam, bet jie nevažiuoja, sustoja už puskilometro. Ateina rusų majoras ir sako: „Vyrai, mes jau išeinam, namo važiuojam. Būkit geri – nešaudykite. Aš žinau, kad jūs nelabai gerai šaudot. Šausit į ratus, pataikysit man į galvą, o aš šeimą turiu...“

Dimisijos kapitonas

Kazimieras SAVIČIUS (1925 03 04 — 2008 01 15)

Amžinybėn iškeliavo Lietuvos laisvės kovų sąjūdžio (LLKS) Tauro apygardos partizanas, savanoris kūrėjas dim. kpt. Kazimieras Savičius.

Sausio 15 dieną netekome aktyviausio Tėvynės sąjungos Alytaus miesto skyriaus steigėjo, pasižymėjusio rinkimų bei referendumų organizatoriaus, politinių kalinių spaudos platintojo, straipsnių patriotine tematika autoriaus, piliečio, labai besirūpinusio atsikuriančios Lietuvos kariuomenės ir jaunųjų karių auklėjimo reikalais.

1925 metais ankstyvas pavasaris Savičių šeimai, gyvenančiai Marijampolėje, padovanojo pirmagimį sūnų Kazimierą. Šeima sulaukė dar trijų vaikų — Jono, Antano ir Teresės.

Vaikai augo darnioj, Vinco Kudirkos idealus suprantančioj šeimoj. Tėvas priklausė Šaulių sąjungai.

Kazimieras mokėsi Marijampolės gimnazijoje. 1943 metais vokiečiai suėmė ir vežė į Vokietiją, bet pavyko iššokti iš važiuojančio traukinio ir pabėgti. Saugodamas tėvus nuo bėdų, apsigyveno pas ūkininką Turiškių kaime netoli Krosnos. Prasidėjus antrajai sovietų okupacijai, grįžo Marijampolėn ir 1944 metais įstojo į Marijampolės ekonomijos mokyklą. Joje veikė pagrindinė organizacija, jos nariu tapo ir Kazimieras. Pajutęs, kad yra sekamas, K.Savičius su draugu 1945 metų balandį pasitraukė pas partizanus į Varnabūdės mišką.

1945-ųjų vasarą Kazimieras tapo „Geležinio Vilko“ rinktinės Stirnos kuopos partizanu, paskirtas rinktinės vado Sakalo adjutantu, pasirinko slapyvardį Uranas. Dalyvavo mūšiuose su rusais.

1946-ųjų sausį Kazimieras ryšininkų Vogonių sodyboje pateko į nelaisvę. Kartu suimta ir Vogonių šeima.

Po žiaurių tardymų ir kankinimų nuteistas 10 metų kalėti ir 5 metams be teisių. 1946 metais išvežtas į Komija, Uchtos lagerį. Už mėginimą pabėgti buvo pasodintas į griežtojo režimo lagerį „Gorkis“, kuriame kalėjo žmogžudžiai.

1955-aisiais Kazimieras ištremiamas į Šiaurės Uralą, kur buvo ištremti motina, brolis, sesuo. Motina mirė iš bado, brolis Antanas nužudytas lagery, liko tik sesuo. Brolis Jonas, Tauro apygardos partizanas, žuvo 1947 metais.

Tremtyje susipažino su Julija Popieraite, kurios penki broliai kojojo ir žuvo Tauro apygardos partizanų gretose.

1963-aisiais sugrįžo į tėvynę, bet kolaborantų režimas uždraudė gyventi Lietuvoje, Prisiglaudė Latvijoje, Liepojoje gyveno iki 1967 metų. Grįžęs tėvynėn, įsikūrė Alytuje.

1972 metais neakivaizdiniu būdu baigė Vilniaus statybos technikumą.

Sulaukęs Atgimimo, įsitraukė į Sąjūdžio veiklą. Pradėjo rinkti ginklo brolių nuotraukas. Dauguma jų išspausdintos „Laisvės kovų archyve“. Alytaus savanorių rinktinėje įkūrė Laisvės kovų muziejų.

Kazimieras partizanų palaikų paieškų ir perlaidojimo iniciatorius, paminklų statymo organizatorius.

1991-ųjų sausį su savanoriais iš Alytaus dalyvavo Aukščiausiosios Tarybos gynyboje.

Partizano K.Savičius apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordino Karininko kryžiumi, Nepriklausomybės, Savanorio kūrėjo medaliais.

Tebūnie jam lengva ilsėtis laisvoje džiūk žemelėje, kurią mylėdamas jis gerai suprato žmogaus gyvenimo prasmę — perkopti materialumo barjerą ir tarnauti tautai.

Netekę Kazimiero, pasigesime jo dvasinės šilumos ir atjautos. Jo sūnūs ilgėsis rūpestingo tėvo, o žmona Julija — ištikimo gyvenimo draugo.

Tėvynės sąjungos Alytaus miesto skyrius

Mes visi bejėgiai prieš lemtį ir mirtį, tačiau bent šia užuojauta norime palengvinti praradimo skausmą. Dėl tėčio mirties nuoširdžiai užjaučiame srž. Neilą Škulevičių, jo šeimą ir artimuosius.

LDK Butigeidžio dragūnų mokomasis batalionas

Dėl tėčio mirties nuoširdžiai užjaučiame vrš. Ričardą Gri-galauski, jo šeimą ir artimuosius.

LDK Butigeidžio dragūnų mokomasis batalionas

Nuoširdžiai užjaučiame 205 pėstininkų kuopos intendantą vrš. Andrių Sutką dėl brolio mirties.

Dariaus ir Girėno rinktinė

„Kalavijas“ kaldinamas Kaune

Gr. **Vilius DŽIAVEČKA**

„Savonorio“ korespondentas

Jau antri metai, kai Dariaus ir Girėno rinktinėje, Kaune, VII forte, tyliai tarsi pogrindyje, gyvuoja karių savanorių klubas „Kalavijas“. Labai dėsninga, kad toks KASP klubas įsikūrė būtent Kaune, ne kur kitur. Laikinoji sostinė vėl pralenkė kitus miestus.

Smagu, kad burtis į klubą nusprendė rikiuotės savanoriai, juk mūsų atsargos kariai jau turi savo organizaciją Vilniuje, prie Rezervo karių asociacijos, reguliariuose batalionuose gyvuoja seržantų klubai, o Savanorių pajėgose apie tai dar nebuvome susimąstę. Pati savanorių organizacijos idėja be abejonės labai gera, tačiau įsikūręs klubas nėra toks populiarus ir efektyvus, kaip norėtų patys savanoriai, jo įkūrėjai. Kur priežastis, visiems kyla klausimas?

metiniam rinktinės vadui plk. ltn. Romanui Satkui, moraliai palaiškant štabo S-5 skyriui. Oficialus atidarymas įvyko dar po pusmečio, praėjusių metų vasario 15 dieną.

Gavę patalpas ir vadovybės palaikymą, savanoriai pasirašė savo klubo tikslus: puoselėti rinktinės karių pagarbą Lietuvos kariuomenės tradicijoms; didinti rinktinės karių sąmoningumą; skatinti savanorių ir jų šeimų bendrą laisvalaikio praleidimą, organizuoti renginius, puoselėti rinktinės tradicijas ir t. t.

Ir, žinoma, numatė uždavinius – organizuoti valstybinių ir kariuomenės švenčių minėjimus; kaupiti suvenyrus su rinktinės atributika; organizuoti bendrus rinktinės karių šeimų bei darbdavių renginius; minėti asmenines šventes; organizuoti bendrus klubo ir rinktinės renginius.

Sukurti klubą nėra lengva, tačiau

Nors mes ir ne labdaringa organizacija, tačiau, pasitarę su S-5, visgi imamės daryti tai, ko rinktinėi labiausiai reikia. Prasmingiausia ir jau nusistovėjusi klubo veikla yra pagalba S-5, kartu ir nuolatinis važinėjimas į Kauno mokyklą, jaunimo agitacija stoti į Savanorių pajėgas.

– Vėlgi klubas negali ir neturi teisės kovoti už savanorių teises, mes esame kariuomenė ir profsąjungų pas mus niekas nekuria. Tam yra rinktinės puskarininkis, taip pat kuopų vadai, – sako j. srž. Asta Rinkevičienė, – tačiau bendras ir turiningas laisvalaikio praleidimas jau gali būti ir yra mūsų veiklos dalis. Laisvalaikį praleisti galima labai įvairiai, pavyzdžiui, boulingo klube galima išsinuomoti kelis taktelius ir ten praleisti laisvą savaitgalį. Tokia laisvalaikio forma suartina žmones ir klubo nariai ne tik atranda naujų draugų tarp savano-

Savanorių klubo vėliava.

Autoriaus nuotraukos

Dariaus ir Girėno rinktinės kuopų kariams savanoriams, ir antra – organizacija atvira visiems Kauno rinktinės profesinės karo tarnybos kariams. Pastarieji, bent jau dauguma, į savanorių veiklą žiūri skeptiškai. Karys, nė dienos nepabuvęs

patalpas Jėgerių bataliono kareivinėse. Tuomet per artimiausius užsiėmimus su visais bus galima susitikti ir pasikalbėti. Reikalai turėtų pajudėti iš sąstingio.

– Tarkim, kad klubas pagausės, tai kodėl į susirinkimus nepasikviesti garbės savanorio Algirdo Patacko, jis mieliai mums perskaitytų paskaitą, juk vienas iš mūsų tikslų – pilietiškumo ugdymas, – teigia srž. B. Jareckas.

– Yra nemažai karių jau grįžusių iš misijų Kosove ir Afganistane, klubo nariams tikrai būtų įdomu juos pasikviesti, išklausti įspūdžių apie tarnybą karštuose taškuose, – kolegai antrina j. srž. A. Rinkevičienė.

– Savo ilgai kurtoje klubo vėliavoje panaudojome Kauno rinktinės simboliką, daug vargome, kol viską sugalvojome, tačiau atributikos ne laikom įsitvėrę, jei pajėgose įsikurs ir daugiau klubų, jie galės pasinaudoti mūsų pavyzdžiu, beliks mūsų sukurtos vėliavos dešiniajame kampe įdėti savo rinktinės ar miesto simbolį, – sako srž. M. Jankūnas.

Tikėkimės, kad savanoriai iš Dariaus ir Girėno rinktinės panorės susirasti savo klubą ir į jį įstoti.

Šis precedentas taip pat galėtų būti stimulus kitų rinktinžių savanoriams burtis draugėn, vystyti visuomeninę veiklą, kartu leisti laisvalaikį.

Savanoriai, burkitės į klubus savo rinktinėse!
Jums patars srž. M. Jankūnas
mob. tel. 8 686 44666,
el. p. mazam25@walla.com

Srž. **Mindaugas Jankūnas.**

2006 metais įsikūrusiame karių savanorių klube susibūrė iniciatyvūs ir jauni savanoriai, pajėgose tarnaujantys nebe pirmus metus. Jie, galima drąsiai sakyti, veteranai, entuziastai, supratę, kad jiems prie karybos kažko trūksta, o ir šeimos nariai nelabai supranta, kur uniformuoti šeimynykščiai dingsta savaitgaliais, ką jie ten veikia. Klubo idėjos autoriai, su ats. ltn. Romualdu Gečioniu priešakyje, suprato, kad savanoriams reikia ne tik kryptingos veiklos pratybose, bet ir prasmingo laisvalaikio kartu įtraukiant į klubą ir šeimų narius. Neatsitempsi gi artimųjų į pratybas poligone!

Klubas neoficialiai savo veiklą pradėjo 2006 metų rugsėjį, pritariant tuo-

J. srž. **Asta Rinkevičienė.**

vystyti jo veiklą dar sunkiau. Klubo prezidentas srž. Mindaugas Jankūnas, pavaduotojas gr. Raimondas Endriukaitis, taip pat nariai srž. Bronius Jareckas, j. srž. Ema Žukauskaitė ir j. srž. Asta Rinkevičienė papasakojo apie savanorių organizacijos veiklą ir problemas. Atsiradus klubui, anot jo viceprezidento gr. R. Endriukaičio, nebuvo aišku nuo ko pradėti: „Sprogmenų, t.y. idėjų, buvo, tik neturėjome dagties, tai yra būdų kaip jas realizuoti. Nebuvo patirties. Kiekvienas narys ateidavo su savo idėjomis, norėdamas jas įgyvendinti ir mes susirinkimuose daugiau laiko praleisdavome diskutuodami, nei jas įgyvendindami.

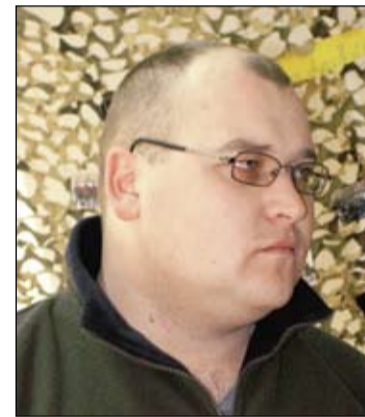

Gr. **Raimondas Endriukaitis.**

rių, bet ir leidžia senbuvams geriau pažinti naujus narius. Ateityje klubo veikloje bus galima išnaudoti jų sugebėjimus. O šiuos karius susitikus pratybose tarpusavio bendravimas taip pat bus daug šiltesnis.

– Kai klubas persikels į naujas patalpas, turiu planą įkurti savanorių biblioteką, ten kaupsiame įvairią karinę literatūrą, – planuoja klubo pirmininkas srž. M. Jankūnas. – Ne visi žino, kad galima užsukti į rinktinės štabo biblioteką.

Anot senbuvų, klubas „Kalavijas“ šiuo metu vienija apie 30 savanorių. Yra dešimties žmonių branduolys. Mažoka. Klubas, pasak prezidento, visų pirma, atviras visų

Srž. **Bronius Jareckas.**

savanoriu, sunkiai supranta, kad vargšu netaps, jei kas mėnesį mokės nario mokestį, savo transportu ar lėšomis prisidės prie bendrai organizuojamų renginių. Kitokios problemos kyla dėl rinktinės karių savanorių narystės klube. Kažkodėl vyrauja klaidingas įsitikinimas, kad, jeigu organizacija bazuojasi VII forte, kur buvo įsikūrusios dvi rinktinės kuopos, klubo branduolys susikūręs iš šių kuopų savanorių, tai kitų kuopų savanoriai negali tapti šio klubo nariais. Nesąmonė! Anot vieno iš „kalavijuočių“ srž. Broniaus Jarecko, situacija turėtų pagerėti, kai visos Kauno miesto kuopos neilgai trukus persikels į

„Nepabuvęs kareivėliu...“ Krosnos mokykloje

Kristina BUČINSKAITĖ

Krosnos pagrindinė mokykla moksleivė

Varžytuves „Nepabuvęs kareivėliu...“ surengti sumanė Krosnos mokyklos moksleiviai, o kad būtų įdomiau, į renginį pasikvietė Lazdijų rajono mokyklą (Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijos, Kučiūnų pagrindinės ir Šeštokų vidurinės) moksleivius, nes krosniečiai nori, kad jaunimas burtųsi prasmingai veiklai. Varžytuves organizatoriai skyrė 17-osioms Krašto apsaugos savano-

rių pajėgų bei Dainavos rinktinės įkūrimo metinėms. Rinktinėi atstovavo štabo S5 skyriaus viršininkas kpt. Kęstutis Pileckas.

Buvo puiki proga pabūti kareivio kailyje. Jaunimas turėjo sugalvoti savo komandai pavadinimą, sukurti emblemą, išsirinkti komandų vyresniusius. Jie, vyr. Teisėjui, Krosnos mokyklos mokytojai Pranui Sutkui pakvietus, raportavo kpt. K. Pileckui apie pasirengimą.

Vertinimo komisijos nariams susumavus rezultatus, geriausiai

pasirodžiusia varžytuvėse pripažinta Lazdijų Motiejaus Gustaičio gimnazijos „Aukšinės kulkos“ komanda (mokytoja Virginija Spitrienė). Jai įteikti Dainavos rinktinės diplomai. Krosnos „Smogikių“ (mokytojas Pranas Sutkus), Kučiūnų „Žaibo“ (mokytojos Roma Stankauskienė ir Agnė Mickevičiūtė), Šeštokų „S“ (mokytojai Birutė Jurkonienė ir Juozas Mikėlionis) mokyklų komandoms Dainavos rinktinė skyrė padėkas už gerą pasirodymą ir kiekvienam komandos dalyviui

įteikė rašiklius su rinktinės simbolika, laikraštį „Savonoris“, kalendoriukus ir kitą informacinę medžiagą apie Dainavos rinktinę bei Lietuvos kariuomenę.

Po varžytuvių renginio dalyviai klausėsi kpt. K. Pilecko pasakojimų apie Dainavos rinktinę, Lietuvos kariuomenę, ženklus bei laipsnius.

Dainavos rinktinės savanoriai ir Krosnos pagrindinė mokykla bendrauja jau seniai, organizuoja įvairius renginius, krepšinio varžybas, pilietiškumo pamokas. Mokiniai, sulaukę reikiamo amžiaus, noriai pasirenka tarnybą Savanorių pajėgose.

Klaipėdoje

Inga ŠMITIENĖ

Vasario 16 dieną centrinėje Klaipėdos gatvėje surengtas igulos paradas. Klaipėdos igulos vado pareigas laikinai perėmė mjr. Zigmantas Jankauskas, o rikiuotei vadovavo kpt. Žydrūnas Palubinskas. Atgimimo aikštėje išrikiavusius Dragūnų bataliono, Žemaičių rinktinės, Karinių jūrų pajėgų, Lietuvos šaulių sąjungos Žemaičių rinktinės, Klaipėdos muitinės, VSAT Pakrančių apsaugos rinktinės bei Klaipėdos vyriausiojo policijos komisariato būrius pasveikino miesto meras Rimantas Taraškevičius.

Savonoris, SL 1469.
 steigėja Savanoriškoji krašto apsaugos tarnyba.
 leidžia Krašto apsaugos savanorių pajėgos.
 Laikraštis išeina vieną kartą per mėnesį.

Eina nuo 1991 02 09

Redakcijos adresas: 2056 Viršuliškių 36, Vilnius, Tel.: 242 77 56.
 El. paštas: Vilius.Dziavecka@mil.lt
 Spausdino „Respublikos“ spaustuvė, M. Sleževičiaus g. 7, Vilnius.
 Ofsetinė spauda, 2 sp. lankai. Tiražas 2000 egz.
 Indeksas 0099

Redaktorius ats. kpt. Vytautas Voveris.
Korespondentas gr. Vilius Džiavečka.
Dizainerė Jurgita Šeštokaitė.
Kalbos redaktorė Živilė Gurauskienė.
 Rinko ir maketavo UAB „Valstiečių laikraštis“
 Kaina 1 Lt 20 ct